

چگونه قرآن بخوانیم و بفهمیم؟

گروه آموزشی، تحقیقاتی قرآن پویان

«کتاب أنزلناه إليك مبارك ليدبروا آياته و لينذروا أولوا الألباب»

کتابی است مبارک که بر تو نازل کردیم برای اینکه آیاتش را تدبّر کنند و خردمندان متذکر شوند.

سوره ص، آیه ۲۹

«قرآن کریم، کتابی است که فهم عادی به درک آن، دسترسی دارد.»

«مسئله تدبّر در قرآن به مقتضای آیات کثیره یک وظیفه عمومی است.»

علامه طباطبائی ره

خدای منان را سپاس میگویم که کتاب نور و رحمتش را بر جامعه انسانی نازل فرمود تا وسیله‌ای برای درک حقایق نورانی باشد و معیاری برای ارزیابی حق از باطل، تا بتوانیم هرادعایی را به قرآن عرضه کنیم و هر اندیشه‌ای را با آن محک بزنیم و از اندیشه‌های باطل در امان بمانیم. کتابیکه در شانش فرموده است " این کتاب پربرکتی است که آن را بر تو نازل کرده‌ایم تا آیاتش را تدبر کنند و خردمندان آن را دریابند." پس بر ماست که از این منبع نور و رحمت الهی بهره گیریم و در آن غور کنیم تا بخشی از مسئولیت خود را در قبال آن به انجام رسانده باشیم. بر ماست که به فرزندان و جوانان، قرآن بیاموزیم و اندیشه‌های قرآنی را در قلبشان مستقر سازیم تا در تهاجم امواج کفر و شرک وارداتی در امان بمانند، و نیز بر ماست که تلاشهایی را که در زمینه آموزش و نشر فرهنگ قرآن انجام میشود قدر نهاده و درخور توان مدد نماییم . از این رو بر خود لازم میدانم که از برادر عزیز و فرهیخته جناب آقای فرهنگ تشکر و سپاسگزاری نمایم. ایشان سالهاست که در زمینه پژوهشهای قرآنی در **تالار گفتگوهای قرآن پویان** تلاشی پیگیر و موفقیت آمیز دارند. از جمله این تلاشهای ارزنده، تالیف و انتشار کتاب **" مبانی و روش مطالعه و فهم ساده قرآن "** است که اینک در اختیار علاقه‌مندان قرار دارد. این بنده با مطالعه آن دانستم که تنظیم آن نیازمند همتی والا و دقت و حسن سلیقه و همراه با صرف وقت بسیار بوده است. از درگاه با عظمت ربوبی، فزونی توفیق این برادر عزیز و همه دست اندرکاران در به ثمر رساندن این کتاب را درخواست می نمایم.

سید محسن میرباقری

چگونه قرآن بخوانیم و نفهمیم؟

مبانی و روش مطالعه و فهم ساده قرآن

سید کاظم فرهنگ

فهرست مطالب

۹..... مقدمه

۱۳..... فصل ۱

۱- چرا به قرآن مراجعه کنیم؟ خدا، قرآن را چگونه کتابی معرفی کرده است؟..... ۱۵

۱-۱- قرآن کریم کتاب هدایت است..... ۱۵

۲-۱- قرآن برای هدایت مردم در امور اختلافی نازل شده است..... ۱۸

۳-۱- قرآن، کتابی است که باید از آن تبعیت شود..... ۲۲

۴-۱- وظیفه ما در برابر قرآن چیست؟..... ۲۴

۲۵..... فصل ۲

۲- آیا ما مجاز و قادر به تدبیر در قرآن هستیم؟..... ۲۷

۱-۲- تفسیر چیست؟..... ۲۷

۲-۲- تأویل چیست؟ محکم و متشابه چیست؟..... ۳۱

۳-۲- تفسیر به رأی چیست؟ چگونه می‌توان از تفسیر به رأی مصون ماند؟..... ۳۶

۴-۲- کاربرد واژه "تدبیر" در قرآن..... ۴۱

۵-۲- مفهوم تدبیر در قرآن چیست؟..... ۴۲

۶-۲- تفاوت تدبیر و تفسیر چیست؟..... ۴۵

۷-۲- تدبیر وظیفه‌ای عمومی است نه مختص خواص و مفسرین..... ۴۷

۸-۲- انواع رابطه انسان با قرآن..... ۵۵

۹-۲- آیا برای فهم قرآن، فقط باید به روایات پیامبر و معصومین مراجعه کرد؟..... ۶۴

فصل ۳ ۷۱

- ۳- روش ساده مطالعه و فهم قرآن: ۷۳
- ۳-۱- کلیات روش و نکات ده گانه‌ی تدبّر در قرآن ۷۳
- ۳-۲- اهمیت و فواید مطالعه قرآن به ترتیب نزول ۷۹
- ۳-۳- مراحل تدریجی نزول قرآن بر حسب شیوه و گستره دعوت، محتوای پیام و واکنش مخاطبان ۸۳
- ۳-۴- لزوم فهم معنا و مراد آیه در داخل پاراگراف (متن/سیاق) ۸۷
- ۳-۵- تقطیع منطقی (افراز) متن سوره‌ها (شناسایی پاراگراف‌ها) ۸۸
- ۳-۶- تشخیص آیات و جملات اصلی و فرعی (توجه به پرانتزها) ۹۰
- ۳-۷- استخراجِ عصاره محتوای فرازاها (چکیده پاراگراف) ۹۵
- ۳-۸- بررسی مفهوم و ویژگی‌های هدف یا درس سوره‌ها ۹۹
- ۳-۹- استخراج درس سوره: ۱۰۴
- ۳-۱۰- تمرین عملی ۱۱۳

فصل ۴ ۱۱۵

- ۴- اهمیت و فواید باور به انسجام درونی سوره‌ها در فهم قرآن ۱۱۷
- ۴-۱- مراحل تحولات و سیر تاریخی نظریه هدفمندی سوره‌های قرآن ۱۱۷
- ۴-۲- فواید و کارکردهای کشف اهداف (درس) سوره‌ها ۱۲۱

فصل ۵ ۱۳۳

- ۵- گام تکمیلی تدبّر: طرح سؤالات مختلف از خود ۱۳۵

منابع ۱۳۹

با سپاس فراوان از الطاف و عنایات خداوند

امید که این کتاب، سهمی کوچک در تشویق مخاطبان مسلمان به فهم و انس بیشتر با قرآن داشته باشد.

تقدیم به پدر و مادر عزیزم و همسر فداکارم

مقدمه

با راه‌اندازی گروه و کانال تلگرامی قرآن‌پویان، این سؤال زیاد تکرار می‌شد که چگونه قرآن بخوانیم تا بفهمیم و استمرار مطالعه آن برای ما جذابیت داشته باشد یا چگونه فرزندانمان و نسل جوان را به قرآن علاقه‌مند کنیم که احساس سردرگمی نداشته باشند. این پرسش باعث شد تا تجربیات اندک خود را که حاصل شرکت در جلسات تفسیر آقای دکتر سیدمحسن میرباقری و کلاس روش تفسیر آقای مهندس جمال گنجه‌ای و نیز مطالعات و تأملات شخصی بود، در قالب یک روش مرحله به مرحله در ده نکته تنظیم نموده در کانال و تالار گفتگوهای قرآن‌پویان منتشر نمایم.

متعاقب آن در سال ۱۳۹۶ در راستای هدف اصلی قرآن‌پویان، که عمومی‌سازی فهم و عمل به قرآن بود، به لطف خدا اولین دورهٔ حضوری آموزشی «روش مطالعه و فهم بهتر قرآن کریم» مبتنی بر همین مراحل و نکات و با بیانی ساده و

روان برگزار شد. جهت برگزاری این دوره کتابچه‌ای تهیه شد که ضمن ارائه کلیات و تعاریف و مبانی نظری مورد نیاز، مراحل مطالعه و تدبّر در قرآن را با نکات و جزئیات بیشتری توضیح می‌داد. از آنجا که در این دوره، تمرین عملی هم گنجانده شده بود و هریک از قرآن‌آموزان می‌بایست روش آموخته شده را بر سوره انتخابی خود اعمال کنند، بنا بر سؤالات و مشکلات آنها، ابهامات کتابچه برطرف و نکات یا توضیحاتی افزوده شد که در کتاب پیش روی شما نیز اعمال شده است.

به‌دنبال برگزاری دوره حضوری و درخواست مخاطبان علاقه‌مند، جهت ارائه دوره به‌صورت مجازی، این دوره در تلگرام نیز برگزار شد که فایل الکترونیکی این کتاب به همراه فایل صوتی و تصویری دوره حضوری در اختیار قرآن‌آموزان دوره قرار گرفت و پس از انجام تمرین عملی در گروه تلگرامی، آزمون پایان دوره را نیز با موفقیت پشت‌سر گذاشتند.

خوشبختانه بازخوردهای دریافت شده از قرآن‌آموزان این دوره‌ها و نظرسنجی‌های انجام شده، بسیار مثبت و امیدبخش بوده که تمامی آنها در تالار گفتگوهای قرآن‌پویان ثبت شده و تعدادی از آنها نیز در اینجا به اختصار ارائه می‌گردد:

❖ از اینکه در این دوره توانستم با روشی نو در زمینه فهم و تدبّر قرآن آشنا شوم یا حداقل جرأت اینکار را پیدا کردم، بسیار ممنونم.

❖ این روش در واقع کتاب آسمانی ما را از دوردست‌ها آورده و برای ما قابل دسترسی کرده.

❖ این بهترین دوره قرآنی و بهترین تجربه زندگی من بود.

❖ همیشه موقعی که قرآن را مطالعه می کردم احساس فهم پراکنده داشتم لذا این روش برایم جالب و لذت بخش بود چون انسجام و هدفمندی سوره ها را بهتر متوجه می شدم.

❖ همیشه موقع تلاوت سوره برام سؤال بود چرا اینقدر مطالب پراکنده هست ولی اکنون تونستم راه های ارتباطی آیات یک سوره را بفهمم. خیلی روش ساده ولی جذاب و مؤثری بود.

❖ روش درک و فهم بهتر آیات نگاهی نو بود که شیرینی و لذت آن را با تمام وجود احساس کردم.

❖ دوره ای بسیار جالب و مفید بود این اعتماد به نفس رو به ما داد که ما هم می توانیم با مقداری مطالعه، تفکر و تلاش با قرآن ارتباط برقرار کرده و فرامین آن را درک و در زندگی به کار ببندیم.

بازخوردهای فوق و نیز دغدغه اصلی ما که عمومی سازی فهم قرآن و تشویق همه مسلمانان علاقه مند به تدبّر و تأمل در قرآن بود، ما را بر آن داشت تا این مجموعه را به صورت کتابی با بیان ساده و قابل فهم برای همه افراد، اعم از حوزوی و دانشگاهی در هر رشته تحصیلی منتشر نموده تا در دسترس همه علاقه مندان در سراسر کشور عزیزمان قرار گیرد.

در فصل اول و دوم کتاب، به مبانی و دلایل رجوع به قرآن و تدبّر در آن توسط عموم مخاطبان قرآن و مسلمانان و نیز برخی تعاریف و مبانی که معمولاً متدبّرین در قرآن، با آن سروکار خواهند داشت، توجه شده است.

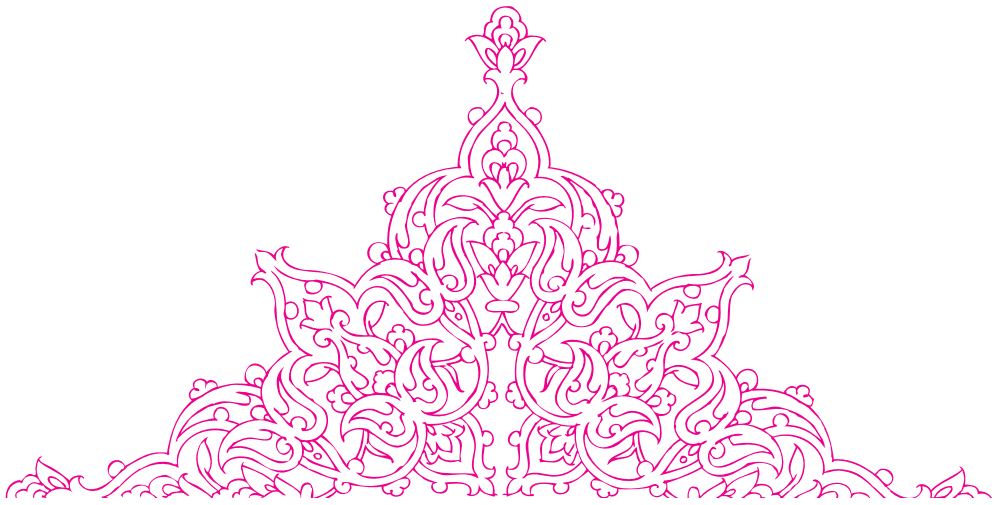
در فصل سوم، کلیات و مراحل و نکات این روش فهم ساده قرآن به همراه مثال و تمرین ارائه شده است.

در فصل چهارم به مبانی نظری و تحقیقات اخیر قرآن پژوهان در باب هدف‌مندی سوره‌های قرآن و اینکه هر سوره دارای یک محور یا درس اصلی است، پرداخته شده است.

در فصل پنج نیز به فواید این روش و در فصل ششم به نکات تکمیلی برای علاقه‌مندانی که مایل به ادامه مطالعه قرآن با این روش و تعمق بیشتر در آیات الهی هستند، اشاره شده است. از آنجا که در دوره آموزشی، نیمی از نمره نهایی به تمرینهای طول دوره اختصاص داشت، این امکان برای مخاطبان این کتاب نیز فراهم است تا با ارسال پاسخ پرسش‌های انتهای فصل اول و دوم و نیز انجام تمرین عملی انتهای فصل سوم، در امتحان دوره نیز به صورت مجازی شرکت نموده در صورت کسب حد نصاب لازم، گواهینامه پایان دوره را دریافت نمایند. لازم بذکر است لوح فشرده فیلم جلسات حضوری نیز تهیه شده و مخاطبانی که مایل به فهم بهتر این روش و ملاحظه تمرین‌های انجام شده مختلف در طی دوره هستند، می‌توانند از طریق تلفن درج شده در صفحه شناسنامه کتاب، آن را تهیه نمایند. در انتها ضمن شکر بی انتها از درگاه احدیت، از همه دوستان فعال در کانال و سایت قرآن‌پویان و نیز جناب آقایان دکتر سیدمحسن میرباقری و مهندس جمال گنج‌ای که خالصانه در گسترش مفاهیم قرآنی و تدوین این کتاب همکاری نموده‌اند، قدردانی می‌نمایم.

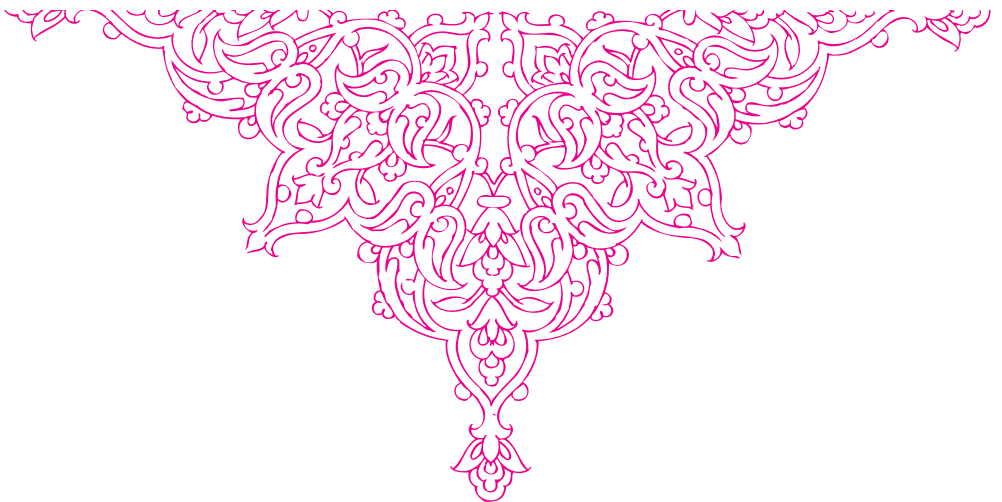
سیدکاظم فرهنگ

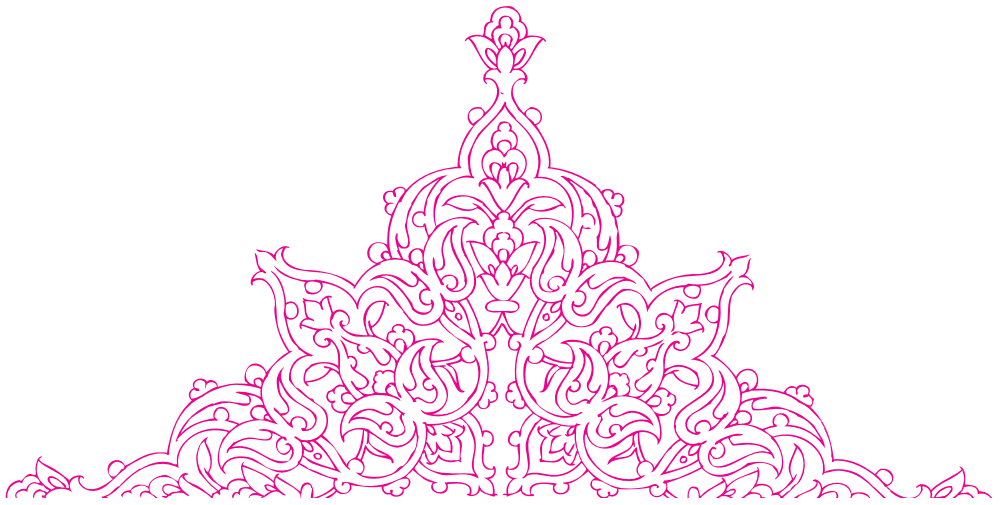
مدیر کانال و تالار گفتگوهای قرآن‌پویان

فصل ۱

چرا به قرآن مراجعه کنیم؟

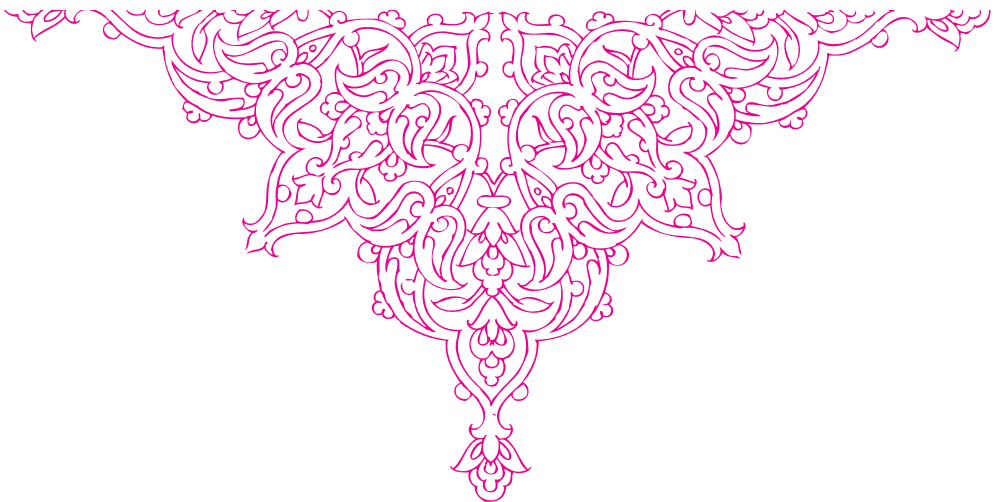

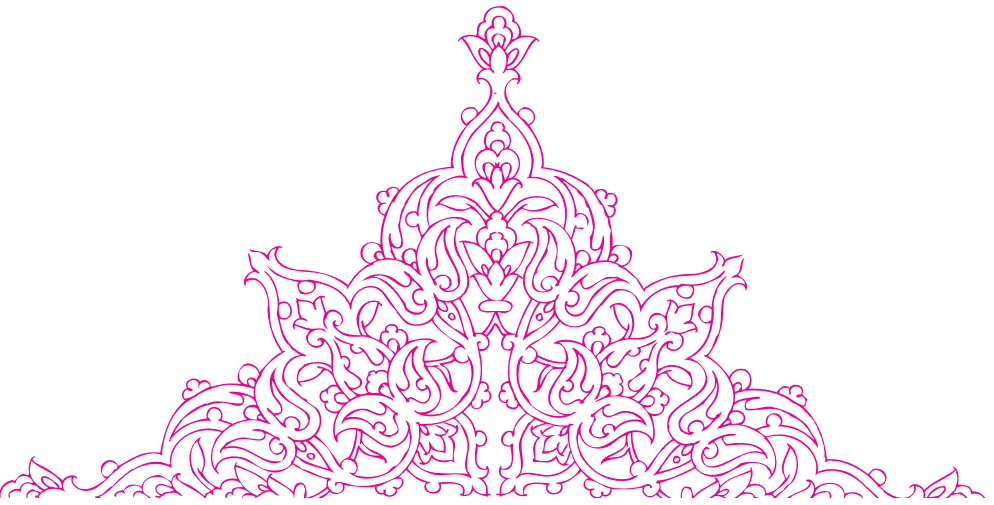

فصل ۲

آیا ما مجاز و قادر به تدبیر در

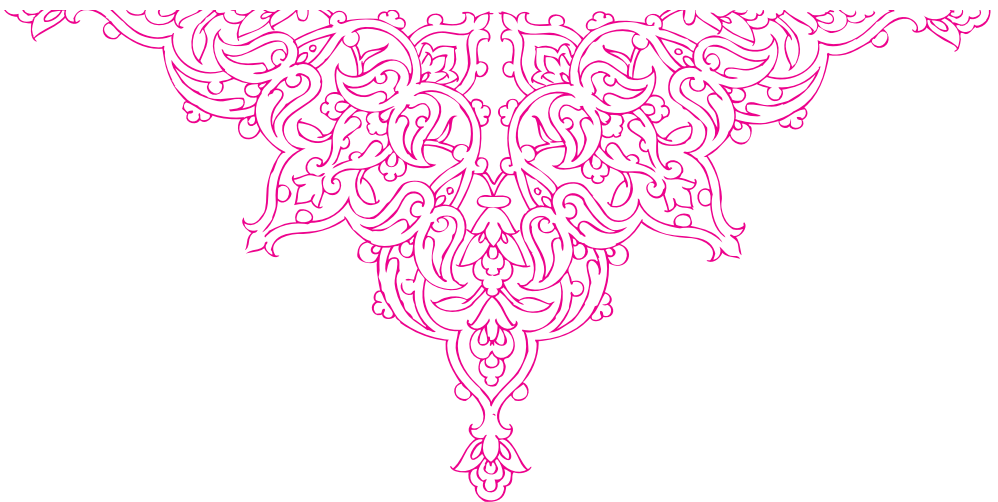
قرآن هستیم؟

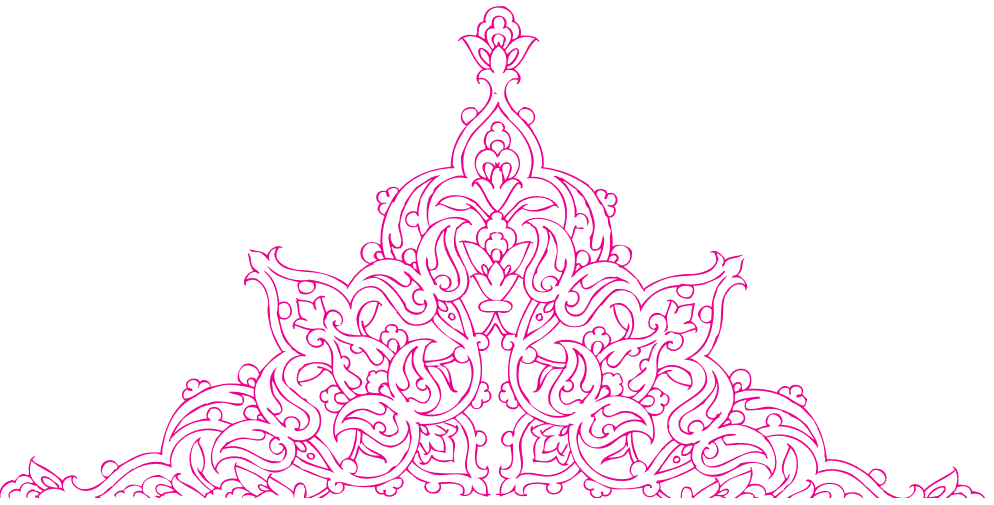

فصل ۳

روشی ساده مطالعه و فهم قرآن

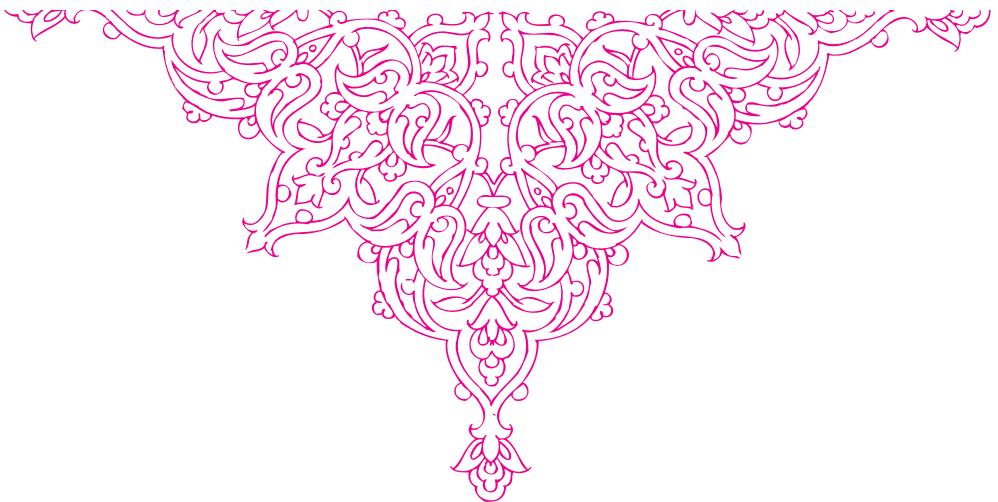

فصل ۴

اهمیت و فواید باور به انسجام

درونی سوردها در فهم قرآن

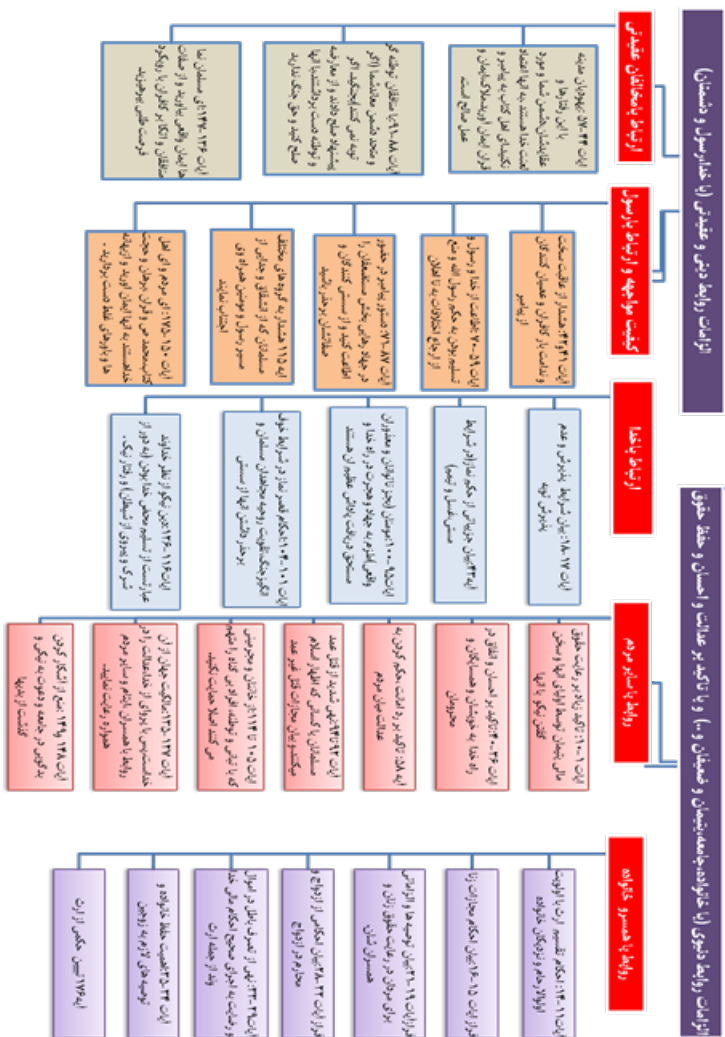
۷- با استفاده از این روش، ابهام ۱۴۰۰ ساله حروف مقطعه گشوده شده، و برای آنها تفاسیر قابل پذیرش پیشنهاد می‌شود.^۱

نمونه‌ای از ساختار هندسی سوره‌ها آقای محمد خامه‌گر^۲

۱- آموزش تفسیر قرآن، جمال گنجهای

۲ - <http://www.gharian.ir/showthread.php?s=1c4a54f7&tid=7133>

نمودار نمایش فرازبندی، عصاره فرازها و ارتباط پای، بین فرازهای سوره نسا

مثال:

درس یا پیام محوری سوره احزاب چیست؟ بررسی ساختار و پیوستگی سوره احزاب

آیات ۱-۸ سوره احزاب در واقع چکیده سوره و فهرستی از موضوعات مورد بحث در سوره است. اگر فرازهای مختلف سوره که با این سه محور اصلی مرتبط است کنارهم قرار بگیرند، تقسیم‌بندی زیر به دست می‌آید:

محور اول-وظایف پیامبر:

آیات ۱-۵: ۵ آیه، آیات ۳۷-۴۰: ۴ آیه، آیات ۴۵-۴۹: ۵ آیه، مجموعاً ۱۴ آیه

محور دوم: اولی بودن نبی به مؤمنان و حقوق و وظایف ازواج النبی

آیه ۶، آیات ۲۸-۳۶: ۹ آیه، آیات ۵۰-۵۲: ۳ آیه، آیات ۵۳ تا ۶۲: ۱۰ آیه، آیات ۶۹-۷۱: ۳ آیه، مجموعاً: ۲۶ آیه

محور سوم: وظیفه انسان‌ها در مواجهه صادقانه با میثاق الهی

آیات ۷ و ۸، آیات ۹-۲۷: (داستان جنگ احزاب) ۱۹ آیه، آیات ۴۱-۴۴: ۴ آیه، آیات ۶۳-۶۸: ۶ آیه، آیات ۷۲-۷۳: ۲ آیه، مجموعاً: ۳۳ آیه
مشاهده می‌کنیم محور سوم بیشترین تعداد آیات سوره را به خود اختصاص داده است. محورهای اول و دوم که به نوعی با هم ارتباط دارند را می‌توان ذیل عنوان "وظایف و حقوق واحکام خاص پیامبر و همسرانش و وظیفه مسلمانان نسبت به پیامبر" تلفیق کرد.

بنابراین درس اصلی سوره احزاب عبارت خواهد بود از:

تأکید بر پذیرش و عمل صادقانه به میثاق‌های الهی، مراعات اولی بودن پیامبر با اطاعت از رسول و آزار ندادن او با گفتار و رفتار

بررسی ساختار و پیوستگی سوره احزاب:

هر چند مستشرقین و قرآن‌پژوهان غربی، معمولاً تعیین ساختار سوره‌ها را باهدف اثبات انسجام سوره‌ها بانجام می‌رسانند، اما ما مسلمانان نیز می‌توانیم با کشف روابط ساختاری و چگونگی انسجام سوره‌ها، ضمن ارایه تفسیری دقیق‌تر از آیات، در بخش بندی بهتر سوره، تعیین عصاره هر فراز و نهایتاً استخراج درس سوره بهره ببریم. اگر سه محور اصلی که در چکیده سوره ذکر شده را به ترتیب A , B , C نامگذاری کنیم و هرکدام از فرازهای بعدی که مرتبط با این سه محور هستند و در واقع تبیین و توضیح بیشتری از محورهای مورد اشاره در چکیده سوره هستند را نیز با همین حروف مشخص کنیم، ترتیب قرارگیری آیات به شرح زیر خواهد بود:

- A: آیات ۱-۵ وظایف پیامبر (در نفی و مبارزه با رسوم باطل)
- B: آیه ۶ اولی بودن نبی به مؤمنان و حقوق و وظایف ازواج النبی
- C: آیات ۷ و ۸ وظیفه انسانها در مواجهه صادقانه با میثاق الهی
- C۱: آیات ۹-۲۷ (جنگ احزاب) تشویق به ایمان صادقانه، نکوهش از نفاق و سست ایمانی
- B۱: آیات ۲۸-۳۶ احکام خاص ازواج النبی و عدم عصیان مسلمانان از پیامبر
- A۱: آیات ۳۷-۴۰ وظیفه پیامبر در مبارزه با رسوم باطل

ملاحظه می‌شود که ترتیب آیات بخش اول سوره (آیات ۱ تا ۴۰) با صنعت قلب یا مراعات نظیر معکوس یا تقارن ضربدری تطابق دارد.

ABCC۱B۱A۱

در بخش دوم سوره نیز ترتیب زیر را مشاهده می‌کنیم:

C_۲: آیات ۴۱-۴۴ وظیفه مؤمنان در ارتباط با خدا

A_۲: آیات ۴۵-۴۸ وظایف پیامبر (در مواجهه با آزارها)

B_۲: آیات ۴۹-۵۲ احکام خاص ازدواج‌های پیامبر و مسلمانان

B_۳: آیات ۵۳-۵۸ وظایف مسلمانان در برابر پیامبر

A_۳: آیات ۵۹-۶۲ وظایف پیامبر (و مسلمانان) در مواجهه با آزار

دهندگان

C_۳: آیات ۶۳-۶۸ اطاعت از خدا و رسول

ملاحظه می‌شود بین آیات ۴۱-۶۸ که مجدداً توضیحاتی از سه محور اصلی سوره ارائه می‌دهد نیز، همین تقارن ضربدری جاریست.

C_۲A_۲B_۲B_۳A_۳C_۳

بخش پایانی سوره نیز با تأکیدی بر نیاززدن رسول و توجه به امانت الهی یعنی محوره‌های C, B خاتمه می‌یابد.

B_۴: آیات ۶۹-۷۱ آزار ندادن رسول با گفتار و اطاعت از رسول

C_۴: آیات ۷۲-۷۳ ایمان صادقانه به خدا و ترک شرک و نفاق

لذا ترتیب کل آیات سوره با توجه به محوره‌های اصلی به شرح زیر خواهد بود :

ABC C_۱B_۱A_۱ C_۲A_۲B_۲ B_۳A_۳C_۳ B_۴ C_۴

با توجه به مرتبط بودن محوره‌های A, B یعنی وظایف پیامبر و حقوق واحکام خاص پیامبر و همسرانش و نیز وظیفه مسلمانان نسبت به پیامبر و نیز پشت سرهم بودن آیات این دو محور در بخش اول و دوم سوره، اگر این دو محور را تلفیق کنیم و با D نامگذاری کنیم ترتیب آیات این گونه خواهد شد:

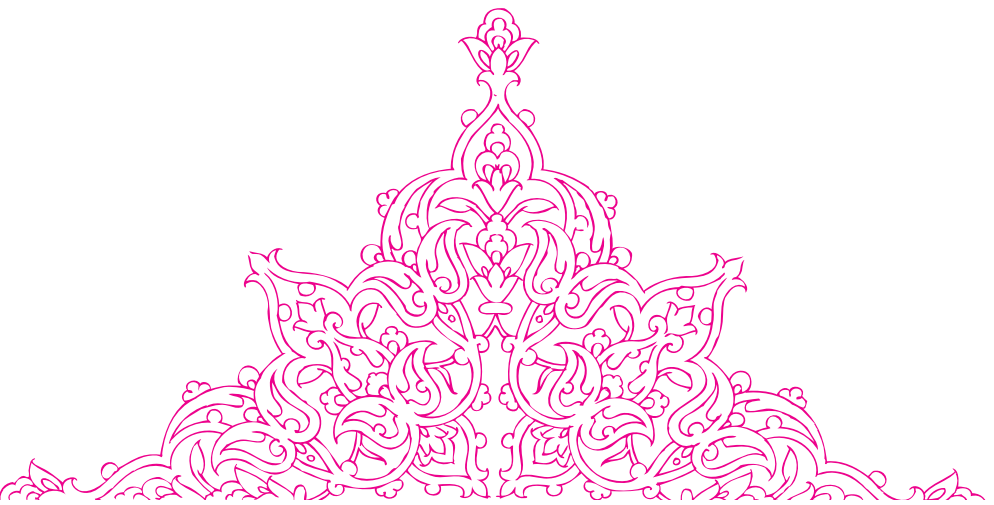
DC CD CD DC DC

مشاهده می‌شود که سوره به‌طور متناوب به تبیین وظایف و حقوق متقابل رسول و مسلمانان از یک سو و ادای وظیفه صادقانه مؤمنان در برابر امانت و میثاق الهی از سوی دیگر پرداخته است و این همان دو محور اصلی سوره است که از روش افراز سوره به فرازهای مختلف و تعیین درس هر فراز و سپس مقایسه کل فرازها حاصل شد.

بخش‌بندی، تعیین پیام و موضوع اصلی هر فراز و استخراج درس سوره و کشف تقارن سوره احزاب

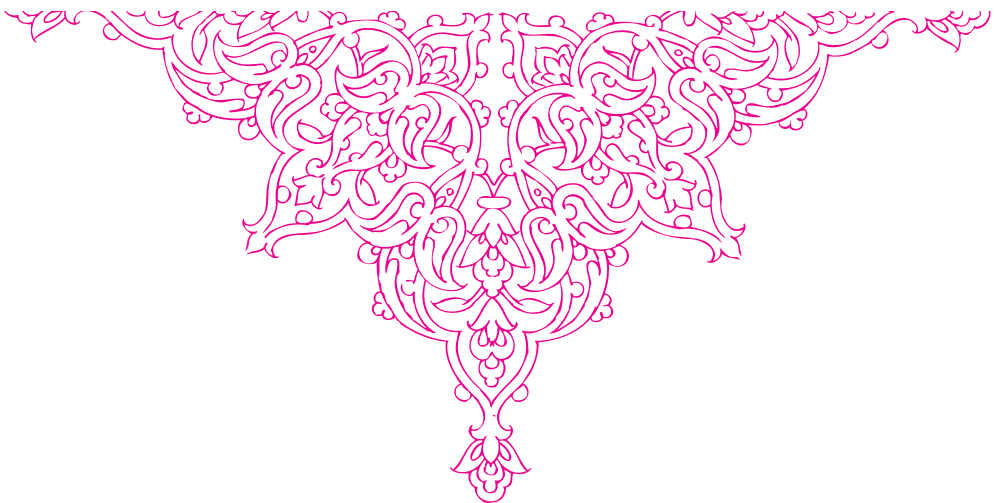
شماره فراز	شماره آیات	کد موضوع	موضوع / درس اصلی فراز	کلمات کلیدی
۱	۵-۱	A	وظایف پیامبر (در نفی و مبارزه با رسوم باطل	یا ایها النبی، لاتطع، توکل، ادعیا
۲	۶	B	اولی بودن نبی به مؤمنان و حقوق و وظایف ازواج النبی	النبی اولی؛ ازواجه امهات
۳	۷-۸	C	وظیفه انسان‌ها در مواجهه صادقانه با میثاق الهی	میثاق، صادقین، صدق
۴	۹-۲۷	C	(جنگ احزاب) تشویق به ایمان صادقانه، نکوهش از نفاق و سست ایمانی	صادقین، صدق، منافقین، عهدالله، مسئول
۵	۲۸-۳۶	B	احکام خاص ازواج النبی و عدم عصیان مسلمانان از پیامبر	یا ایها النبی ازواجک، نساءالنبی، اهل البیت، بیوتکن
۶	۳۷-۴۰	A	وظیفه پیامبر در پیشتازی مبارزه با رسوم باطل	ادعیا، خشیت از خدا، النبی
۷	۴۱-۴۴	C	وظیفه مؤمنان در ارتباط با خدا	یا ایهاالذین آمنوا، اذکروالله کثیرا
۸	۴۵-۴۸	A	وظایف پیامبر (در مواجهه با آزارها)	یا ایها النبی، لا تطع، توکل ءاذاهم
۹	۴۹-۵۲	B	احکام خاص ازدواج‌های پیامبر و مسلمانان	یا ایها النبی احللنا لک ازواجک، خالصه لک، لا یحل لک
۱۰	۵۳-۵۸	B	وظایف مسلمانان در نیازردن پیامبر	یا ایهاالذین آمنوا، بیوت النبی تودوا، یوذی، یوذون، لعن
۱۱	۵۹-۶۲	A	وظایف پیامبر (و مسلمانان) در مواجهه با آزار دهندگان	یا ایها النبی، ملعون، یوذین، یوذون
۱۲	۶۳-۶۸	C	اطاعت از خدا و رسول	لعن، اطعنا الله و الرسول
۱۳	۶۹-۷۱	B	وظیفه مسلمانان در آزار ندادن رسول با گفتار و اطاعت از رسول	یا ایهاالذین امون، ادوا، یطع الله و رسوله
۱۴	۷۲-۷۳	C	ایمان صادقانه به خدا و ترک شرک و نفاق	امانت، منافقین، مؤمنین

فصل ۵

گام تکمیلی تدبیر:

طرح سؤالات مختلف از خود

منابع

- آداب الصلاة، امام خمینی (ره)
- آموزش تفسیر قرآن، جمال گنجهای
- انسجام در قرآن، مفهوم نظم در تفسیر «تدبر در قرآن»، دکتر مستنصر میر، ترجمه ابوالفضل حری
- پا به پای وحی، تفسیر تدبری قرآن بر حسب نزول، مهدی بازرگان
- پرتوی از قرآن، سید محمود طالقانی
- پژوهشی پیرامون تدبر در قرآن، ولی الله نقی پورفر
- ترجمه تفسیر المیزان، علامه سید محمد حسین طباطبایی، مترجم سید محمدباقر موسوی همدانی
- ترجمه مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۵، محمد بیستونی
- تفسیر سخن نو، جمال گنجهای
- تفسیر مشکاة، محمدعلی انصاری
- تفسیر همگام با وحی، عبدالکریم بهجت پور
- درآمدی بر تفسیر ساختاری قرآن، محمد خامه گر
- روش برداشت از قرآن، محمد حسین بهشتی
- روش تدبر در سوره های قرآنی، علی صبوحی
- قرآن در اسلام، علامه سید محمدحسین طباطبایی
- قرآن کتاب هدایت از دیدگاه امام خمینی (ره)
- قواعد تفسیر قرآن، علی اکبر بابایی
- کلید فهم قرآن، شریعت سنگلجی
- مبانی و روش های تفسیر قرآن، عباسعلی عمید زنجانی
- نظریه هدفمندی سوره ها؛ مبانی و پیشینه، محمد خامه گر
- وب سایت آقای دکتر سیدمحسن میرباقری

این کتاب براساس محتوای چندین دوره آموزشی موفق حضوری و مجازی قرآن پویان تألیف شده است.

برگزاری موفق دوره‌های آموزشی حضوری و مجازی "روش مطالعه و فهم ساده قرآن" و بازخوردهای بسیار رضایت‌مندانه قرآن آموزان این دوره‌ها و نیز دغدغه اصلی قرآن پویان که عمومی‌سازی فهم قرآن و تشویق همه مسلمانان علاقه‌مند به تدبّر و تأمل در قرآن بود، ما را بر آن داشت تا محتوای این دوره‌ها را به صورت کتابی با بیان ساده و قابل فهم برای همه افراد، اعم از حوزوی و دانشگاهی در هر رشته تحصیلی منتشر نموده تا در دسترس همه علاقه‌مندان در سراسر کشور عزیزمان قرار گیرد.

این امکان برای مخاطبان این کتاب نیز فراهم است تا با ارسال پاسخ سئوالات و تمرین‌های کتاب، در امتحان دوره نیز به صورت مجازی شرکت نموده در صورت کسب حد نصاب لازم، گواهینامه پایان دوره را دریافت نمایند.

گروه آموزشی، تحقیقاتی قرآن پویان

